

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ของเกษตรกร การยอมรับ การลดหรือเลิกใช้สารเคมีของเกษตรกร และปัจจัยทางการสื่อสารที่มีผลต่อการยอมรับ การลดหรือเลิกใช้สารเคมี ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกร ตำบลป่าโมก อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง จำนวนประชากร 249 ครัวเรือน ขนาดตัวอย่าง 152 ครัวเรือน โดยสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows)

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51 ปี ร้อยละ 80.30 สมรสแล้ว มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 7,387.25 บาท มีสมาชิกในครอบครัวที่เป็นแรงงานการเกษตร 2 คน และมีพื้นที่การเกษตรเป็นของตนเองน้อยกว่า 3 ไร่

จากเกษตรกรจำนวน 152 คน มีเกษตรกรไม่ยอมรับการลดหรือเลิกใช้สารเคมี คิดเป็นร้อยละ 3.29 โดยยังคงใช้สารเคมีเพียงอย่างเดียว และมีเกษตรกรลดใช้สารเคมี คิดเป็นร้อยละ 14.47 โดยการใช้สารเคมีร่วมกับสารสกัดชีวภาพและสารสกัดจากสมุนไพร

เกษตรกรเลิกใช้สารเคมี คิดเป็นร้อยละ 82.24 โดยแบ่งเป็น ใช้แค่สารสกัดชีวภาพ และสารสกัดจากสมุนไพร และไม่ใช้สารใดๆ เลย โดยปล่อยไปตามธรรมชาติ

เกษตรกรนิยมใช้สมุนไพรสะเดา เกษตรกรส่วนใหญ่เคยใช้สารเคมีในการเกษตรมาเป็นระยะเวลา 8-10 ปี เลิกใช้สารเคมีมาเป็นระยะเวลา 3 - 4 ปี

จากการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยทางการสื่อสารที่มีผลต่อการลดการใช้สารเคมีมากที่สุดคือ การฝึกอบรม รองลงมาคือ ทักษะศึกษา สื่อโทรทัศน์ สื่อบุคคลประเภทนักวิชาการ เนื้อหาข่าวสารที่เข้าใจง่าย แผ่นพับและการสาธิตวิธีการ ตามลำดับ

ปัจจัยทางการสื่อสารที่มีผลต่อการเลิกการใช้สารเคมีมากที่สุดคือ สื่อบุคคลประเภทนักวิชาการ รองลงมาคือ เนื้อหาข่าวสารที่เข้าใจง่าย สื่อโทรทัศน์ การฝึกอบรม และทักษะศึกษาตามลำดับ

เกษตรกรให้เหตุผลว่าการลดหรือเลิกใช้สารเคมี ทำให้เกษตรกร ครอบครัวและผู้บริโภคมีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีสารพิษสะสมในร่างกาย ลดความเสี่ยงในการเกิดโรคอันเนื่องมาจากสารเคมี อีกทั้งช่วยลดต้นทุนได้มาก เนื่องจากไม่ต้องซื้อสารเคมีมาใช้อย่างแต่ก่อน โดยหันมาใช้สารสกัดชีวภาพและสารทดแทนจากสมุนไพร ทำให้ต้นทุนต่ำและมีกำไรดี อีกทั้งพืชผักเป็นที่ต้องการของตลาด ผู้บริโภคนิยมซื้อ ส่งผลให้ขายได้ง่าย และเกษตรกรยังให้เหตุผลอีกว่า การลดหรือเลิกใช้สารเคมียังเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนด้วย เนื่องจากไม่มีสารพิษตกค้างในดิน น้ำ และอากาศ เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งในระยะยาวยังช่วยรักษาสมดุลของสภาพแวดล้อม และทำให้ระบบนิเวศน์มีความสมบูรณ์

The purpose of this research was to study personal characteristics of the farmers, their adoption of decreasing or discontinuing chemicals, and the communication factors affecting their adoption. The samples were 152 households that were based on a random sample from 249 households of farmers in Tambon Pa Mok, Pa Mok District, Ang Thong Province. The data were collected by means of questionnaires and analyzed by using the SPSS for windows.

The finding was revealed that most of the respondents were male with an average age of 51 and 80.30% of them got married. They graduated from Protom Suksa 4 and their average income was 7,387.25 baht. There were two family members engaging in farming and most of them held lower 3 rai of their own land.

Among 152 farmers, 3.29% of them did not adopt decreasing or discontinuing chemicals and still used only chemicals while 14.47% of them decreased using chemicals and used them with biological control and herbal extracts.

There were 82.24% of the respondents who stopped using chemicals. These groups consisted of the farmers who used only biological control and herbal extracts and the others who let the crop grown naturally.

The popular choice of herbal extracts was from neem. Most respondents had used the chemicals in their cultivation for the period of 8-10 years and stopped using them for about 3-4 years.

Based on the data analysis, it was found that the communication factors that mostly led to the reduction of chemical using were training, followed by study tour, television media, personal media-academics, comprehensible information, brochures and demonstration, respectively.

Furthermore, the communication factors that mostly caused the farmers to stop using chemicals were personal media-academics, followed by comprehensible information, television media, training, and study tour, respectively.

The reasons why the respondent decreased or stopped using chemicals were as followed:

It made them, their family's members and consumers be healthy and had no toxin accumulated in their bodies. It also had less risk of getting the disease caused by chemical using and there was minimized cost that resulted in more benefits. The produce was mostly required in the markets and the consumers preferred to buy. This caused the crops easily selling. Moreover, the respondents rationalized that decreasing or discontinuing chemicals could have positive advantages to the environment and community because there was no residual toxic left over in soil, water and air. The farmers could sustainably perform their occupation. In the long run, it could help maintaining the environment balance and make the abundant ecological system.